

Posamezne številke:
Navadne Din 1-
ob nedeljah Din 1-50.

"TABOR" izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 14. uri s
datumom naslednjega dne ter stane
mesечно po polti D 12-50, za ino-
vestavno D 20-50, dostavljen na dor-
učnino po D 14-50, na izkaznice D 12-50
insesti po dogovoru.

Naroča se pri upravi "TABORA",
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Polnina plačana v gotovini!

TABOR

Knjiznica liceja

Posamezne številke:
Navadne Din 1-
ob nedeljah Din 1-50.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mar-
iboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon intern. št. 278.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, priložje, doma. Tele-
fon št. 24, na SHS poštomatovski
račun št. 11.787.

Na naročila brez domaja se ne
odgovarja. — Rokopis se ne vrne.

Leto: IV.

Maribor, sreda 24. oktobra 1923.

Številka: 241

Pozdravljeni!

Maribor, 23. oktobra.

Pozdravljeni, zastopniki českoslova-
ških gospodarskih krogov!

Naše obmejno mesto je imelo že po-
novno čast, da pozdravi v svoji sredi
zastopnike českega kulturnega in poli-
tičnega življenja. Ko danes sprejemamo
českoslovaške gospodarje, se zavedamo,
da je gospodarska zveza med obema dr-
žavama in narodom krona politični in
kulturni zvezi.

Zavedamo se, da je pot k ožji gospo-
darski kooperaciji med Českoslovaško
in Jugoslavijo najdaljša in najtežav-
nejša. Prav posebno še v današnjih raz-
rovanjih razmerah, ki na njih trpi velik
del Evrope.

Toda naši najdalekovidnejši vodite-
li vedo, da vzajemnost med obema na-
rodoma in državama ni prazna fraza
ali vsakdanje geslo, marveč je program,
ki ga moramo izgrajevati. Program, ki
ne obsega zgolj sedanosti, ampak sega
tudi daleč v bodočnost.

V bodočnost českoslovaško-jugoslav.
zveze verujemo, ko pozdravljamo Vas,
českoslovaške gospodarje! Naša interes-
na skupnost je bila krščena v krvavem
krstu osvobodilne vojne. Geografsko-
politični položaj obeh mladih držav nas
vodi na isto pot mednarodne politike.
Vaši veliki močje niso nikdar pozabili,
da imajo Čehoslovaki važno vlogo v
razvoju slovanske misli, ki navdaja tudi
nas z vero v slovansko bodočnost.

Vi ste praktični gospodarji, ljudje
akcije in dela. Niste se podali na pot,
da preizkusite naša slovanska čustva,
temveč da spoznate naše gospodarske
razmere in položaj, ki ga zavzema na
buih tržiščih česko delo. Vračate se v
domovino z novimi utisi, ki bodo ne-
dvomno važnega pomena za nadaljni
razvoj českoslovaško-jugoslovanskih
gospodarskih stikov.

Mi se kot prijatelji idealne in prak-
tične vzajemnosti s Čehoslovaki zave-
damo, da so danes storjene šele prve
priprave za tisti koridor, ki pa ga nismo
mogli doseči teritorialno, ki pa ga mo-
rajo v interesu obeh narodov zgraditi
naši državniki, politiki, gospodarji in
kulturni delavci. Zategadelj ne more
biti sedanje stanje izključno merilo za
prospečnost naših zvez. Jugoslovanske
gospodarske razmere še niso niti izdaleč
urejene. Naša kriza ne obstoji le v krizi
kapitla in produkcije, ampak tudi v
tem, da imamo premalo takih gospo-
darjev kot ste Vi: treznih, realnih, pod-
jetnih. Mi moramo iz partizanstva pre-
iti k gospodarstvu, mi moramo prebiti
fazo gospodarskega boja med posamez-
nimi pokrajinami.

To so globlji vzroki, da pri nas ni ta-
ko, kot bi si želeli naši najdalekovidnej-
ši ljudje. Tu nam morate Vi pomoči. To,
kar Vas je napotilo v Jugoslavijo, mo-
ra ostati. Še nadalje se zanimajte za
naše razmere: pojdite mimo in preko
ljudi, ki so pri nas vajeni veliko vpiti a
malo delati.

Naša gospodarska vzajemnost je re-
alna potreba, in če je tako, je naša dol-
žnost, da delamo v njenem duhu. Da
pripravljamo gospodarsko unijo, ki bo
slovela na poglobljeni politični in kul-
turni vzajemnosti. Pripravljajmo jo
vzlic vsem oviram. Kajti potrebujemo
se. Vas ogroža konkurenčni pritisk ve-
likih narodov, nas ogroža poplava tu-
jega kapitla. Tu se mora razviti veliko-
potezna kooperacija; tu so dani real-
ni pogoji za vzajemnost.

V Mariboru končate svojo pot po
Jugoslaviji. Smatratl smo za svojo dol-
žnost, da Vas pozdravimo v imenu vseh
Jugoslovancev, ki stražijo na meji med
južnim Slovanstvom in Germanstvom.

podpisali poročno pismo. Ob 1. uri se je
vračal spreved z novoporočencema na
čelu nazaj v novi dvor. Po starem obi-
čaju je novoporočence pričakoval pred
vhodom v dvor dvorni maršal ter jih
posljal v zrnjem in jima ponudil kruha.
Množice, ki so bile zbrane v okolici dvo-
ra, so navdušeno pozdravljale kralja in
kraljico ter novoporočence prirejale
burne ovacije. Na balkonu novega dvo-
ra so se med viharim pozdravljanjem
pokazali princ Pavle s princezo Olgo,
kralj Aleksander in rumunska kraljica
Marija. Gostom je bil ob 2. uri popoldne
prirejen na dvoru svečan obed, na kar
sta novoporočence odpotovala z večer-
nim brzovlakom na ženitveno potova-
nje.

Položaj v Beogradu.

Vlada hoče odgoditi narodno skupščino. — Protest demokratov. — Prad volitva-
mi v finančni odbor.

Beograd, 23. oktobra. (Izv.) Včeraj
zvečer se je vršila v vladnem predse-
stvu konferenca vlade, na kateri se je
razpravljalo o konstituiranju finančnega
odborna in o odgoditvi narodne skupšči-
ne. Vladi gre pred vsem za to, da spravi
pod streho državni proračun, ki pa še
ni dogotovljen. Vlada je mnenja, da na-
rodna skupščina nima dovolj materiala
za bodoče zasedanje in naj bi se za to
odgodila na nedoločen čas. V vladnih
krogih se zatrjuje, da bo prečital na ju-
trišnji seji predsednik narodne skupšči-

ne Ljuba Jovanović kraljevi dekret, s
katerim se skupščina odgodi. V demo-
kratskih krogih je izzvala ta vest veliko
ogorčenje. Predsednik demokratske
stranke Ljuba Davidović bo podal v tem
slučaju oster protest v imenu svojega
kluba. Velike preglavice dela radikalom
tudi finančni odbor, ker se boje, da v
njem ne bodo imeli večine in da bo pre-
vladala opozicija. Demokratski klub
kandidira v finančni odbor gr. Vojo
Velkovića, dr. Kumanudija in Vojo Ma-
rinkovića.

Vedno večje zmešnjave v Nemčiji.

Izropa ne tržnice in stojnice.

Berlin, 23. oktobra. (Izv.) Nemiri
se vedno bolj množijo. Včeraj popoldne
so se pred pekarnami zbrale velike mno-
žice demonstrantov ter začele ropati.
Posebno mnogo ljudstva se je zbralo
pred tržnico, kjer so razbili šipe in sko-
raj popolnoma izropali posamezne stoj-
nice. Z velikim naporom se je policiji
posrečilo izprazniti tržnico ter množice
razkropiti. Tudi v drugih delih mesta
je prišlo do protidraginjskih nemirov.

Novi delavski zakon sprejet.

Berlin, 23. oktobra. (Izv.) Državni
zbor je na svoji današnji seji sprejel
novi delavski zakon.

Spopadi komunistov s separatisti.

Köln, 23. oktobra. (Izv.) Tekom noči
se je posrečilo separatistom, zasesti vsa
javna poslopja, med drugim tudi mestno
hišo v Bonn. Danes zjutraj so pričela
pogajanja med komunisti in separatisti.

Frankfurt, 23. oktobra. (Izv.) Gla-
som poročila »Frankfurter Zeitung« so
včeraj zasedli separatisti vsa javna po-
slopja v Wiesbadenu, ne da bi se jim
bil kdo z nemške strani uprl. Policija je
dobila poziv, naj stopi v službo porens-
ke republike, a je to zahtevo soglasno
zavrnila.

Bonn, 23. oktobra. (Izv.) Mestni za-
stop je sklical danes sejo, na kateri je
kot edino legalen zastopnik prebivalstva
soglasno sklenil novo obljubo zvestobe

nemški domovini ter izjavil, da bo po-
svetil vse svoje moči, da odvrne nevar-
nost razcepljenja.

Pariz, 23. oktobra. (Izv.) Iz Koblen-
za poročajo: Separatisti so brez upora
zasedli vsa javna poslopja v Rüsselhel-
mu, Bernkastelu, Saarburgu, Mayenu,
Badenu, Prümu, Linzu in Mühlenglad-
bachu. V Wanni je prišlo o priliki sepa-
ratističnega zborovanja do spopadov
med komunisti in separatisti, pri čemur
sta bila dva separatista ubita, 6 komu-
nistov pa ranjenih. Glasom vesti iz
Bruslja so tudi v Aachen izbruhnili
nemiri. Policija je streljala v množice.
Güssbach je v plamenih.

Francoski vojniki ne smejo streljati na
separatiste.

Bonn, 23. oktobra. (Izv.) Včeraj po-
poldne je sprejel mestni zastop od fran-
coskega delegata obvestilo, da je dobilo
francosko vojaštvo nalog, da ne sme
streljati na tkzv. Sonderbündlerje. —
Francosko orožništvo ima nalog, da pazi
na to, kdo bo pri eventuelnih nemirih
prvi streljal. S francoske strani se za-
gotavlja, da nastopijo sonderbündlerji
neoboroženi. Francosko vojaštvo je za
vsak slučaj pripravljeno. Po zanesljivih
vesteh se nameravajo sonderbündlerji
danes popoldne polastiti vseh javnih po-
slopij. Tekom dopoldneva so pričeli ob-
rati svoje čete, ki so oborožene s kara-
binkami. Vsled francoske prepovedi je
nemška policija napram njim skoraj
brez moči.

Zopet vojaška revolucija na Grškem?

Atene, 23. oktobra. (Izv.) Od vseh
222 garnizij so se uprle tri. Gibanje je
pospeševal general Metaxas. V Chalkisu
je prišlo do spopadov med regularno
vojsko in uporniki. Policija je zaplenila
vse liste, ki so objavili proglas protire-
volucionarcev.

Atene, 23. oktobra. (Izv.) V provin-
cijalnih garnizijah je med vojaštvom

izbruhnilo živahno gibanje, ki gre za
tem, da sedanja vlada odstopi in se za-
menja z novo. Ta korak se utemeljuje
s tem, da se je bati, da sedanja vlada
pri bodočih volitvah ne bo postopala
korektno. V poučnih krogih se zatrjuje,
da Gonatov kabinet za enkrat še obvla-
da situacijo.

Pogajanja v Poruhrju.

Kaj zahtevajo tamošnji industriji?

Düsseldorf, 23. oktobra. (Izv.) Pri
pogajanjih med kontrolno komisijo in
poruhrskimi industrijami so se ti izjavi-
li pripravljene, pričeti zopet z dobava-
mi, toda le pod pogojem, da se opusti

pobiranje davka na premog, kakor tudi
in da se odpišejo vsi zaostanki. Francoski
in belgijski delegatje so to zahtevo za-
vrnili.

Protidraginjske naredbe nemške vlade.

Berlin, 23. oktobra. (Izv.) Vlada je
izdala nebroj novih naredb in odlokov,
ki naj bi preprečili nadaljno naraščanje
draginje in zastoj v blagovnem prome-
tu. Poleg tega se trudi vlada, da bi izšla
čim prej nova valuta, ki bi bila stalnej-
ša in bi dopuščala zanesljivejšo kalkula-
cije. Predpis o trgovanju z inozemski-
mi plačilnimi sredstvi in dolarskimi za-
kladnicami bodo izšli v kratkem. Dolo-

čen bo poseben enoten kurz. Posebna na-
redba določa, da morajo biti trgovine z
živlenskimi potrebščinami odprte ob o-
bičajnem času ter morajo oddajati bla-
go proti plačilu v nemški marki. Pre-
stopki se kaznujejo z visokimi zaporni-
mi in denarnimi kaznimi. Ropanje in
nasilno odzemanje blaga se kaznuje z
najtežjo ječo, v posebnih slučajih tudi s
smrtjo.

Nemške državne čete na pohodu v Sak-
sonsko.

Dresden, 23. oktobra. (Izv.) Čete,
določene za vzpostavitev miru, so danes
pričele s pohodom. V Meissen je prebi-
valstvo streljalo na konjenice, ki je bila
poslana v izvide. V boju je bilo več oseb
ubitih. Vodja komunistov je bil areti-
ran. Jutri nadaljujejo čete pohod proti
Dresdenu.

BORZA.

Curiah, 23. oktobra. (Izv.) Sklepni te-
čaj. Pariz 32.25, Beograd 6.875, London
25.21, Praga 16.575, Milan 24.85, Newyork
561, Dunaj 0.0078 pet osmin, žig. kroše
0.0079, Budimpešta 0.0305, Sofija 5.35.

Zagreb, 23. oktobra. Pariz 4.80—4.85
Švica 14.75—14.85, London 374.50—377,

Dunaj 0.116—0.117, Praga 2.46—2.475, Mi-
lan 3.70, Newyork 82.50—83.

DANAŠNJA ŠTEVILKA »TABORA«

obsega 6 strani in je posvečena česko-
slovaško-jugoslovanski gospodarski vza-
jemnosti. Prinaša med drugim sledeče
prispevke:

Dr. Bogumil Vošnjak: Českoslovaška in
Jugoslavija.

A. Križnič: Maribor. (Sedanost in bo-
dočnost mariborske industrije).

Dr. R. Pipuš: Stiki med Sloveni in Čehi

Dr. A. Reisman: Jugoslov.-českoslova-
ško zblizanje v Mariboru.

Čehoslovaška in Jugoslavija.

Napisal Bogumil Vošnjak, izvanredni poslanik in pooblaščen minister n. r.

Kako abotna in smešna je vendar trditev nekaterih publicistov premaganih centralnih sil, da svetovna vojna ni imela konkretnih in pozitivnih državnih rezultatov! Svetovno-zgodovinski čin razbitja habsburškega cesarstva je imel eno silno posledico: nov državni sistem v centralni Evropi. Kar tri nove države so izskočile iz kaosa svetovne vojne: Poljska, Čehoslovaška in Jugoslavija, mogočen aktivum Slovanstva, oslabljenemu vsled ruske katastrofe. In značilno, ona država, ki je delala največ priložnosti skeptičnim diplomatom velike antante ob času vojne, je dokazala največji dar za smotreno državno organizacijo. Najprej od vseh novih držav se je konsolidirala Čehoslovaška, čeprav je imela največje težave: Nemce in boljševiško nevarnost vsled svoje industrializacije.

Skoraj dve tretini cele industrije bivše Avstro-Ogrske je prevzela Čehoslovaška. V nekem oziru je bilo to naravnost breme, kajti Avstro-Ogrski je bilo lahko izvažati svoje pridelke po celem svetu, dočim se mora boriti Čehoslovaška na vse kriplje, da si pribori zopet svetovni trg. V časih pred vojno je zaslovela češka tekstilna industrija 700 tisoč delavcev, metalurški 350 tisoč, keramični in glažuristi 175 tisoč, usnjarska 100 tisoč. Za vse te armade delavcev je bilo treba najti kruha in to ob času socialistične delavske zakonodaje. Mora se reči, da je republika, v precejšnji meri razvita s socialističnim oljem, ta ogromni socialni problem rešila na precej zadovoljiv način. Čehoslovaški so pripadle tudi Škodove tovarne v Plzni, ogromni arzenal, ki zavzema v moderni oboroževalni industriji eno prvih mest. Češka metalurška industrija je povprečno na leto 250 lokomotiv, 12 tisoč vagonov in še večje število avtomobilov, traktorjev, poljedeljskih strojev itd.

Povsem prirodno je bilo, da je morala imeti čehoslovaška gospodarska politika izredno energično smernico. Morala je čuvati skoro s prohibicijami, carinami svojo industrijo in morala je skrbeti za ekspanzijo čehoslovaške industrije po svetu, da si ona na novo pribori trge, katere je zgubila vsled razpada monarhije in da vsaj v skromnem razmerju omogoča svoji industriji one ekspanzivnost, katero je imela pod Avstrijo. Pivo in sladkorna repa češke proveniencije je bila udomačena n. pr. pred vojno po celem svetu, po vojni se je eksport v zdatni meri zmanjšal. Očitki, ki se tolikokrat čujejo in ki so mnogokrat prav iz te izvitosti, morajo se presojati po predanju pravega stanja stvari. Vodilni

čehoslovaški krogi stojijo na stališču, da njihova industrija naj ne bode takega vpliva, da bi ugušila početke jugoslovanske industrije, ampak da vsaj podpira našo skromno industrializacijo. Čehoslovaška naj ustvarja s svojim kapitalom in s svojimi tehničnimi sredstvi pri nas industrialna podjetja, to bo v največjo korist českih gospodarskih krogov samih.

Kolikokrat čujemo nepremišljeno očitjanje, da nas smatra Čehoslovaška za kolonijo. To je trda beseda, ki se prav malo prilega Slovincem, ki se sami tako radi šopirijo s svojo socialno in gospodarsko superiornostjo, kar vzbuja veliko nevoljo med Hrvati in Srbi. Torej ne očitajmo mi drugim stvari, ki se nam očitajo.

Čehoslovaška je bila v stanju, da si uredi čim prej svoje finančno gospodarstvo, in je mogla biti v tem oziru pač vzor drugim državam. Tudi zgodovina čehoslovaške krone bo vedno sijajen vzgled, kaj more doseči smotrena gospodarska politika enega energičnega naroda. Francoski, angleški in ameriški narodni gospodari, ki študirajo česke razmere, so polni hvale za česko gospodarsko organizacijo. V Pragi lažje nego v kakem drugem centru dobiva tuje gospodarske informacije. V tem oziru se pač Čehi povsem razlikujejo od svojih južnih bratov. Češka je pa bila plodna v nekem drugem oziru. Razvijal se je tip gospodarskega voditelja, čisto v smislu velikih razvitih zapadnih družb. Morebiti še manjka potrebna velikopoteznost, pa tudi ta bo prišla, brž ko bo izbrisana poslednja stopa avstrijskih tradicij.

V enem oziru je imelo česko gospodarstvo še pred vojno velik vpliv tudi na naše gospodarske razmere. Češko bankarstvo je danes mogočen činitelj, ki pač daleč presega naše bančne razmere. Tako ima Češka danes tri banke s kapitalom od 200 milijonov čK.

Čehi so znali prej napraviti red na svojih železnicah. Prvorazredni strokovnjaki so v kratkem času uredili promet na progah, ki iznašajo 13.000 km.

Vsled industrialno-socialistične strukture velikih českih mas je bila uvedba občne vojaške dolžnosti skoraj eksperiment. Češki žilavosti in patriotizmu se je zahvaliti, da ima republika danes armado, s katero računajo kabineti velikih sil.

In še nekaj je treba omeniti, kar je največje važnosti. Nemška nevarnost na Češkem postaja manjša in manjša. Nemški privredni krogi so se že zdavnaj odločili za republiko, delavstvo ni za nikake avanture zavzeto in nemška buržo-

Kolikor mi je znano, še takrat noben slovenski dijak ni študiral v Pragi. Kmalu na to pa so začeli slovenski dijaki pobhati v vsenčilišča v Pragi, izprva nemško, ker si niso pripisovali toliko zmoglosti, da bi mogli z uspehom slediti českim predavanjem. Kmalu se je tudi to izpremenilo. Število slovenskih dijakov v Pragi je raslo od leta do leta. Obiskovali niso več nemško ampak česko vsenčilišče in česko tehniko. Danes je v Jugoslaviji — zlasti pa med Slovenci — mnogo inteligentov, ki govorijo tudi češki, ker so študirali na Češkem. Ti dijaki so bili povsod in vselej razširjevalci misli, da je treba zblizanja med jugoslovanskim in českim narodom. Danes jugoslovanski inteligenci češka literatura in umetnost niso več tuje. Pa tudi med Čehi raste vedno bolj zanimanje in razumevanje za jugoslovansko literaturo in umetnost. Tako so se razvili stiki med Jugoslavi in med Čehi na prosvetnem polju. Z njimi smemo biti zadovoljni.

Manj zadovoljivi pa so stiki med obema narodoma na gospodarskem polju. Tukaj se še ne poznamo dovolj. Niso redki Čehi, ki so prišli k nam kot delavci, obrtniki, trgovci itd., in se naselili med nami. Malo pa je Jugoslovancov, ki bi se na gospodarskem polju udeleževali med Čehi. Da pridemo tudi tukaj do ožjih stikov, treba bo pred vsem proučevanje obojestranskih gospodarskih razmer. Treba bo nastopiti isto pot, kakor smo jo napravili na prosvetnem polju. Mladina, ki se hoče posvetiti gospodarskim Čehoslovaška zunanja politika se je

azija bo morala slediti. Umevno je, da nemška katastrofa v raju po francoski zmagi v vprašanju Ruha upliva gotovo tudi silno na Nemce na Češkem. takoj po osvobojenju posvetila stvarjanju državno-diplomatskih zvez. Aksiom jugoslovanske in čehoslovaške politike, da je jugoslovansko-čehoslovaška zveza neobhodna zgodovinska potreba. Tako zaveznitvo pa potrebuje predvsem medsebojno poznavanje.

Po Jugoslaviji potujejo že delj časa člani čehoslovaško-jugoslovanskega narodno-gospodarskega združenja, v katerem so zastopane vse panoge gospodarskega življenja Čehoslovaške. V njem so zastopani agrarni in industrijski interesi. Na čelu združenja je simpatični in ugledni Rudolf Barta in z njim potuje pa tudi predsednik narodnega sveta senator Prokaup, čigar ime mora biti znano pač tudi vsakemu manjšinskemu delavcu med Slovenci in ki je eden izmed šefov češke agrarne stranke. To pač ni nobeno poslovno potovanje, pač njega namen je proučevanje naših gospodarskih razmer. Naši gostje so najodličnejši gospodarski činitelji Čehoslovaške in njih beseda zaleže mnogo v politiki republike. Mi Slovenci kot praktični ljudje bi pač morali imeti smisla za to, da bi praktičnega realnega življenja in tehnike, ki so večjega pomena ko morebiti kaka potujoča pevsko društva.

Jugoslavija in Čehoslovaška bi se mogla tako lepo gospodarsko izpopolnjevati. Industrija in kmetijstvo bi si moglo medsebojno zamenjati produkte. Z vzgojevalnimi sredstvi se naj pospešuje naša industrija in industrialna Češka gotovo ne bo zahtevala, da bi mi žrtvovali svoje industrije. Ljudje dobre volje vedno najdejo pravo srednjo pot. Bolj

ALOJZIJ KRIŽNIČ, generalni ravnatelj »Drave« Maribor.

Maribor.

Sedajnost in bodočnost mariborske industrije.
(Ob priliki obiska čehoslovaških industrijalcev v Mariboru).

Gospodarske in politične razmere ceje Evrope so se v svetovno vojno in z njo združeno kreacijo novih držav popolnoma predrugačile. Te velike spremembe so stavile tako čehoslovaško kakor jugoslovansko industrijo pred nove in težavne naloge. Bratski čehoslovaški in jugoslovanski narod sta že po svoji narodnosti vezana drug na drugega, zato je prihodnost zastopnikov čehoslovaške industrije pripisovati tem večjo važnost.

Na svojem potovanju širom naše domovine so se odlični predstavniki čehoslovaške industrije seznanili z vsenji perečimi vprašanji na gospodarskem, industrijskem, trgovskem in obrtnem polju. Prepričan sem, da so po tem — ko so videli in spoznali vse naše dobre in slabe strani — prišli do spoznanja, da je

ko kje drugodi, je v gospodarskih vprašanjih potrebna zmerena diskusija. Ne sumničena in očitki so sredstvo napredka, ampak pameten preudarek in smotrenost v duhu medsebojne popustljivosti. Velik uspeh je, da ima napredna Češka forum, pred katerim se morejo razpravljati čehoslovaško-jugoslovanska gospodarska vprašanja, in ta forum je Udruženje, ki je naš gost.

Neredko se čuje trditve, da so gospodarski stiki med našima državama izključeni, ker ni teritorialne kontinuitete. Res ni za Slovanstvo večje nesreče, ko te, da ni mosta med severnim in južnim Slovanstvom. Tu v Mariboru smo skoraj najbližji českomu ozemlju. S koridorom nismo uspeli, pa to še ne znači, da bi se ne napenjali še naprej. V naših dneh se v mariborski oblasti dovršuje železnica, ki bi mogla biti od velikega pomena za zvezo s Čehoslovaško. Železnica Ormož-Ljutomer-Prekurje je ta proga, ki lahko še igra velikansko vlogo v našem gospodarskem razmerju k čehoslovaški republiki. Tudi Donava je važna mednarodna arterija. Zastonj že leta in leta Čehoslovaki povdarjajo važnost te arterije za naš mednarodni promet, doslej je bil Beograd gluhi, čeprav je pač samo naš interes, ako se izkorišča to, kar nam nudijo mednarodni ugovori.

Čehoslovaški gospodarji bodite nam pozdravljeni v Mariboru, ki leži ob meji Germanstva. Bodite nam pozdravljeni kot sinji Komenskega, Husa in Jurija Podiebradskega, pa tudi kot vrstnik Rastina, ki je bil glasnik velikega sodobnega gesla: Stedi in delaj. Predvsem pa bodite pozdravljeni kot sinovi naroda, ki je bil vedno prepričan, da je prvi predpogoj sreče in blagostanja red, kultura in dobro domače gospodarstvo.

—□—

ALOJZIJ KRIŽNIČ, generalni ravnatelj »Drave« Maribor.

Maribor.

Sedajnost in bodočnost mariborske industrije.
(Ob priliki obiska čehoslovaških industrijalcev v Mariboru).

potreben med Jugoslavijo in bratsko Čehoslovaško popolen sorazum ne samo na političnem, temveč še mnogo bolj na gospodarskem polju, da je ta sporazum ne samo potreben ampak tudi mogoč in to pred vsem na industrijskem polju.

Maribor s svojo okolico ima najboljša pogoje za ustanavljanje in razvoj novih industrijskih podjetij. Brez pretiravanja lahko trdim, da je že narava sama določila Maribor za naš bodoč najvažnejši industrijski center, v korist in procvit naše lepe domovine. V podkrepitev tega naj služijo naslednja izjava, ki te trditvi v polni meri potrjujejo.

Lega mesta.

Tam, kjer stopa Drava iz ozke Dravske doline ter zavije proti jugo-vzhodu

posredujejo navadno Avstrijci, zlasti Dunajčani. To je sicer resnica, a umevno. Jugoslovanski trgovec je bil do zdaj vzgojen vedno tako, da se je do dobrega naučil nemščine in več ali manje prepotoval in spoznal tudi nemške avstrijske dežele, malokdaj pa je prišel na Češko. Isto velja več ali manjše za češkega trgovca. Kaj čuda potem, če se je jugoslovanski industrijalec, obrtnik in trgovec na eni strani, ter češki industrijalec, obrtnik in trgovec na drugi strani med seboj ne spoznavajo, ne razumejo, in da vsled tega med njimi tudi ni neposrednih trgovskih zvez, da mora med njimi posredovati tisti, ki je znan z obema, to je avstrijski Nemec, pred vsem Dunajčan. Pri nas je še skoraj popolnoma nepoznan češki trgovski potnik zlasti tak, ki bi bil zmožen tudi jugoslovanskega jezika. Ravno tako malo ali pa še manjše znan je med Čehi jugoslovanski trgovski potnik, ki bi bil zmožen češkega jezika.

Pri nas se mnogo govori in piše o kmetijskih zadrukah. Meni pa ni znano, da bi se bila katera izmed naših kmetijskih zadrug, ali pa njih zveza, odločila za to, da ustanovi na Češkem prodajalno kmetijskih pridelkov svojih članov. In vendar bi bilo to nujno potrebno. Imeti bi znalo veliko uspeha. Posebno velja to za naše vino, sadje, za našo živino, mast in druge kmetijske pridelke. Tudi nekatere obrtne zadruge bi znale imeti srečo na tem polju. Upajmo, da pomeni v tem oziru začetek nove dobe obisk čehoslovaških gospodarskih krogov, ki ga pričakujemo te dni v Mariboru.

Dr. R. Pipuš:

Siki med Slovenci in Čehi.

Ko sem bil še v gimnaziji, so začeli slovenski srednješolci si dopisovati s češkimi. Vsak je pisal v svojem materinem jeziku. Namen je bil, spoznavati se med seboj.

V javnosti je pri nas takrat vznemirjal zanimanje za Čeha Ivan Hribar, pri Čehih pa zanimanje za Slovence Jan Lego. Ko je Ivan Hribar ob priliki tisočletnice Metodove smrti leta 1885 priredil posebni vlak, ki bi naj popeljal Slovence na Metodov grob v Velehradu in na to tudi v Prago, sem v svojem naročnem navdušenju kot sedmošolec sicer s težavo, pa vendarle nabral potrebno svotico, da sem se udeležil tega izleta na Češko. Obisk Velehrada je avstrijska vlada v zadnjem trenutku prepovedala. Simonu Gregorčiču, ki se je udeležil izleta, je dala prepoved povod za njegovo pesem »Slovanska knaga«. Obiskali pa smo takrat Brno in Prago. Od avstrijsko-moravske meje pa do Prage so nas Čehi povsod sprejemali z največjim navdušenjem. Plapolale so zastave, igralo godbe, frčali šopki, vrstile se zdravice, prirejale pogoščenjanja. Po dovršenih gimnazijskih študijah sem se podal na vsenčilišče na Dunaju. Tu sem postal član Slovanški besedi. V češki družbi sem se precej privadil češkemu jeziku. Zelo rad bi bili nekaj semestrov napravil na vsenčilišču v Pragi. Moje smotno razmišljanje tore niso dopuščale

na široko Dravsko polje, leži na obeh straneh Drave mesto Maribor, pod obronki skrajnih izrastkov vzhodnih alp. Pohorje, ki se razteza jugozapadno od Maribora se tu pogreza v ravnino takozvanega Dravskega polja, dočim sega na severni strani takozvani Kozjak neposredno do Maribora in se nadaljuje v čim dalje nižjem gričevju v razsežnih Slovenskih gorah ter končno izzvene ob črti Radgona—Verželj—Ormož v rodovitno mursko ravan. Med obema pogorjama, katerih obronki so obraščeni z gostimi in razsežnimi gozdovi ter hranijo na svojih ne prestirnih rebrih neizmerno bogastvo na lesu, si je mogoča Drava prebila strugo v smeri od zapada na vzhod. Prvotna tesna Dravska dolina se nekaj kilometrov zapadno od Maribora razširi v rodovitno, od vinorodnih goric obkroženo kotlino, na katere severovzhodno obrobju leži mesto Maribor. Drava, ki deli mesto na dva dela, se razvije tik pri Mariboru v pravo veliko reko, ki teče od tod dalje vse do svojega izliva v Donavo po nižavah. — Po primerni regulaciji bi bila Drava plovna do Maribora. Za enkrat je v tem svojem delu uporabljiva samo za vožnjo s splavi, ki je tu zelo visoko razvita in se tem potom spravljajo vse neizčrpne zaloge lesa Dravske doline v hrvatske, slavonske in vojvodinske nižave.

Maribor s predmestji šteje približno 40.000 prebivalcev (brez vojaške posadke), od katerih je nekako 35.000 slovenske (sloven/ke) narodnosti. Vsa okolica mesta je izključno slovenska. Prebivalstvo je veselo naravi, a marljivo, ter ima smisel za delo in dolžnosti. Delavstvo, katero izhaja večinoma iz kmečkega stanu najbližje okolice, je razumno in dovtetno, toraj za industrijo izvanredno porabno, pa tudi disciplinirano.

Podnebje je zelo ugodno in milo, ter uživa Maribor po pravici glas slovenskega Merana. Oster mraz je tu prav tako neznan, kakor visoka vročina. Megla je sploh neznan. Zato tudi tod izvrstno uspeva vinska trta in plemeniti kostanj obrodi prav dobro. Pestra okolica nudi zelo raznolike pokrajinske slike in prijatelj narave najde v njej neizčrpno mnogo užitka, pa bodi prijatelj ravnine ali ljubitelj visokih gorskih vrhuncov. Pohorje in Kozjak, torišča krasnih ljudskih pravic, s svojimi mogočnimi temnimi jelovimi gozdovi in znamenitimi vodopadi nudita nešteto krasnih izletnih točk.

Mesto ima svojo lastno plinarno in vodovod, dočim dobiva električno silo za razsvetljavo in industrijske svrhe začasno od Falske elektrarne, in v tem oziru ne zaostaja za drugimi modernimi mesti. Maribor je sedež bodoče mariborske oblasti, okraajnega glavarstva, finančne direkcije okrožnega sodišča, glavne carinarne, obrtnega nadzorstva, kemičnega preizkuševališča, državnega stavbenega urada, ter mnogih drugih oblastnih institucij. Tudi šolstvo je v Mariboru izredno razvito. Naj omenim le gimnazijo, realko moško in žensko in žensko učiteljsko, srednjo poljedelsko šolo, vinarsko šolo, trgovsko šolo, obrtnonadaljevalno šolo, gospodinjstvo šolo ter pred vsem prebivalstvu odgovarjajoče število ljudskih in meščanskih šol.

Prometno središče.

Po svoji naravni legi je Maribor važno prometno središče. Železniška proga Praga—Dunaj—Maribor—Ljubljana—Trst veže severno in južno Evropo dočim spaja proga Beljak—Celovec—Dravograd—Maribor preko Čakovca in Budimpešte zapad z vzhodom. Preko Zagreba veže železnica Maribor z južnimi deli naše države, tako z Beogradom. Nišem in preko Skoplja s Solunom, na drugi strani pas prostrano jadransko obalo. Zelo važna za Maribor je novo projektirana železniška zveza Maribor—Pragersko—Zagreb, ki bo za celo tretjino krajša od sedajne železniške zveze. Tretjo važno prometno zvezo pa tvori še omenjena vodna pot po Dravi ki prihaja v poštev pred vsem za transport lesa.

Vinska trgovina.

Za od nekda je v Mariboru cvetela trgovina z deželimi pridelki, v prvi vrsti pa vinska trgovina. Maribor je glavno vinsko tržišče cele Štajerske. Znamenita vina ljutomerske okolice, Slovenskih goric, Dravskega polja in Haloz so se od tod razpečavala v avstrijske dežele, Kranjsko in Koroško. Vsled novih razmer in valutnih diferenc je nastal v vinski trgovini obšten zastoj, ker so prejšnji glavni odjemalci popolnoma izostali. Izvoz vin v Nemško Avstrijo je skoraj po-

polnoma ponehal. Toda izvrstna kakovost vin jamči za to, da bo vinska trgovina zopet oživila in opravičeno je upanje, da se bo našim izbornim vinom, ki uživajo svetovni sloves, v doglednem času posrečilo uvesti se v prijateljsko češkoslovaško republiko ter se tam uspešno obdržati na trgu.

Lesna trgovina.

Visoko razvita je v Mariboru tudi lesna trgovina. Največ lesa gre od tod v Banat, Vojvodino in v Srbijo, znatne množine zlasti kvalitetnega lesa pa se izvažajo v inozemstvo, pred vsem v Italijo, Francijo, Nemčijo in Švico pa tudi v Španijo in v Egipt. Sorazmerno z razmahom lesne trgovine se je zlasti po prevratu razvila tudi lesna industrija. Tako v mestu samem kakor v bližnji in daljni okolici je nastala cela vrsta žag s parnim ali električnim pogonom, ki obratujejo skoraj večinoma s polno-jarmeniki. Enako razvita je ostala lesna industrija kakor tovarne za pohištvo, zaboje, krtače, čevljarska kopita, zobotreboe, lesene klince in razne druge lesne izdelke in polfabrikate.

Industrija.

Zelo važno mesto v Mariboru zavzema izvoz jaje in perutnine. Med najvažnejše industrijske panoge je treba prišteti v Mariboru tudi mlinske industrije. Tukajšnji veliki in najmoderneje urejeni umetni mlini so prej predelovali banatsko žito ter zalagali z mlevskimi izdelki zlasti alpske dežele. Vsled novih razmer je nastala v mlinski industriji občutna kriza, kateri se skušajo industriji izogniti s tem, da predelujejo mlevske izdelke v lastni režiji v testenine in kruh.

Pred pol stoletja je v bližnji okolici Maribora zelo cvetela industrija stekla, ki pa je po zgradbi železnice popolnoma podlegla konkurenci razvitejše češke steklene industrije.

Zelo visoko razvita in slej ko prej sijajno uspevajoča stroka je v Mariboru tudi usnjarska industrija. Izmed velikih industrijskih podjetij omenjam tu še tovarno mila »Zlatorog«, ki spada med največje tovarne te stroke v Jugoslaviji, tovarno za dušik v Rušah, Splošno stavbeno družbo v Mariboru, velik granični kamenoletni tvrdke Lenarčič v Josipdolu pri Ribnici, tovarno brusnih kamnov tvrdke Swaty, tvornico vžigalic v Rušah, nadalje velike tovarne za lepenko in papir v Sladki Gori (Rosenberg) in Čeršakovo tovarno lepenke v Čeršaku. V novejšem času po prevratu se je ustanovilo v Mariboru mnogo novih industrijskih podjetij med temi več takih, ki so se prišlele iz Češkoslovaške, tako: tkalnica Doctor in drug, apretura in belilnica Schonsky in Loeb, tovarna svinčnih izdelkov Kybal, nadalje tovarna oblek Jugoslovanski Lloyd, nadalje tovarna zreal in brušenega stekla »Kristal«, tovarna električnih žarnic »Volta«, tovarna zvonov, tovarna poljskih strojev, »Drava« tovarna upognjenega pohištva, hladilnih naprav in jermenic, tovarna kovinskih izdelkov, več tovarn mesnih izdelkov, dve pivovarni ter nebroj večjih in manjših novih obrtnih podjetij. Omenim naj še, da ima v Mariboru južna železnica eno svojih največjih delavnic, v kateri je zaposlenih krog 3000 delavcev.

Elektrifikacija mesta in okolice.

Vsa ta industrija in trgovina kljub splošnemu neugodnemu gospodarskemu položaju lepo uspeva, kar je pred vsem pripisovati izredno ugodni geografski legi Maribora in okolice. To dokazuje, da postaja Maribor važen industrijski center, ki pa je prišel do veljave šele v Jugoslaviji dočim je bil pod Avstrijo neznanatno provincijalno mestec. Vsa večja in pomembnejša industrija se je prej ustanavljala v centrih zlasti v Gradcu, ki je onemogočal vsak industrijski razvoj Maribora.

Z nastankom Jugoslavije se je ta položaj mahoma premenil v korist Maribora, ki ima v celi Jugoslaviji za razvoj industrije najugodnejšo lego. To dejstvo naj v kratkih besedah osvetlijo sledeči podatki: Že naravna lega mesta ob prevažnem železniškem križišču nudi ugodnosti ki so vsakemu industriji in trgovcu jasne. To ugodnost v neizmerni meri povečuje lega ob Dravi in možnost izkoriščanja ogromne električne pogonske sile. — Drava s svojimi neizčrpni rezervari v alpskih ledenikih in snežnikih pritaka neusahljivo enakomerno množino vode, ki

znaša pri Mariboru 4‰ nekoliko zapadno od Maribora 6‰ (pro mille). Vsled te okolnosti, kakor tudi vsled izredno ugodnih geoloških razmer Dravine struge in bregov, je ta reka izredno pripravna za ekonomično zgradbo in rentabilno obratovanje velikih električnih central. Izgotovljenih je tozadevno že več projektov, katerih izvedbo pa je onemogočila svetovna vojna. Tako so bile projektirane sledeče centrale: pri Sv. Ožbaltu (25 km, zapadno od Maribora) za 60.000 HP, pri Fali (16 km zapadno Maribora) za 42.000 HP pri Felberjevem otoku (4 km zapadno Maribora) za 40.000 HP, pri Mariboru (6 km vzhodno) za 40.000 HP in pri Ptuj (25 km vzhodno) za 40.000 HP. Toraj na dolžini 50 km. je bilo projektiranih nič manj kot pet velikih central, ki bi dajale skupno okrog 220.000 HP. Vsi ti projekti so bili že leta 1914. podrobno izdelani in popolnoma zreli za izvedbo, vendar pa je bila vsled vojnih razmer dograjena samo Falska elektrarna. Mestna občina mariborska se bavi z že koncesijoniranim projektom pri Felberjevem otoku za katerega je bilo že od prejšnjega avstrijskega ministrstva izdano gradbeno dovoljenje. Pričakovati je, da bo tudi ta centrala, ki bi dajala mnogo preko sedanjih potreb v doglednem času zgrajena. Falska elektrarna proizvaja danes 22.000 klw. (kilovatom). Od te množine oddaje 12.000 klw. tako da ostane za nove industrijske obrate že sedaj na razpolago prav znatna množina sile okroglih 10.000 klw. S tega stališča ima torej Maribor pred vsakim drugim mestom v Jugoslaviji prednost za osnavljanje industrije zlasti še, ker je cena struje nenavadno nizka. Električni tok stane pri podjetju, ki porabi povprečno 100 klw. samo okrog 0,45 Din. Povsod drugod v Jugoslaviji je cena električnega toka danes najmanj petkrat višja, in če se tudi cena za 100 in še več odstotkov zviša, ostane še vedno pod svetovno pariteto. Tudi premož je v Mariboru sorazmerno po ceni. 100 kg postavno poleg kotlja stane povprečno 40. do 50 Din. Ko bo začel obratovati v bližini Pragerskega na novo otvoren veliki premogovnik s fino kvaliteto z nad 5.000 kalorij ter prilično lahkimi eksploatacijami, se bodo razmere glede premoga neprimerno zboljšale in cene premoga teraj za polovico znižale.

Človeška delovna moč.

Tudi kar se tiče delovne moči, je Maribor mnogo na boljšem kakor ostala jugoslovenska mesta. Tukajšnje delavstvo, kakor večina delavstva v Sloveniji sploh, je visoko naobraženo, dovtetno, marljivo in ambiciozno ter ima potrebno disciplino in smisel za industrijsko delo, kar je za osnavljanje industrije izredne važnosti. Neprestan stik z industrijo naprednejših držav kakor dejstvo, da so se vsi profesionalisti izučili v Gradcu, Dunaju in v Nemčiji, je vcepil slovenskemu delavcu smisel za organizirano delo in disciplino, potrebno v industrijskih obratih, ki jo pri delavcu iz južnejših pokrajin pogrešamo. V tem duhu se vzgaja tudi naša mlada.

Hrvatski, slavonski, dalmatinski in srbski delavec je izrazil poljski delavec, mnogo udobnejši in je njegovo delo manj izdatno in kvalitativno slabše ter se le s težavo in šele v velikih razdobljih priuči industrijskemu delu. Pri tem je potreba upoštevati tudi to, da so v južnejših pokrajinah urne meze najmanj za 25% dražje. Maribor ima vsled tega dovolj lastnega kvalificiranega delavstva in je v slučaju kakakega konflikta v tem oziru od inozemstva neodvisen.

Zato je tudi gradnja novih industrijskih podjetij in naprav v Mariboru in okolici znatno cenejša kakor v vsakem južnem kraju. Cene stavbišč so tu nenavadno nizke in stoje daleč pod svetovno pariteto. V neposrednem območju mesta stanejo tik ob železnici ležeča stavbišča 20 do 30 Din. za kvadratni meter, v okolici celo 7 do 18 Din. Tla so povsod pronicajoča in zanesljiva. Tudi stavbeni material, zlasti izborna opeka je v izobilju na razpolago na licu mesta. Voda je za uporabo v industriji izredno ugodna ker znaša njena trdost kvečjemu 6 do 7 stopinj kar je zlasti važno za uporabo v kotljih in v tekstilni industriji.

Carinska postaja.

Nič manj važno za vsako industrijo, ki je navezana na uvoz surovin in polfabrikatov iz severnih držav je carinska postaja Maribor je najsevernejša carin-

ska postaja Jugoslavije. Podjetjem, ki imajo svoj sedež v Mariboru ali okolici je s tem zajamčena brza carinska manipulacija. Pri tem je treba upoštevati, da so podjetja zlasti ona južno in vzhodno od Zagreba radi še vedno slabih prometnih razmer mnogo na slabšem ker morajo včasih po cele mesece čakati, da dospo blago iz Maribora v te kraje.

Pomisliki zaradi bližine državne meje.

Iz mnogih, zlasti vladnih in vojaških krogov se čisto čujejo ugovori zoper ustanavljanje industrije ob meji, češ, da bi bila vsa ta industrija v slučaju vojne izgubljena. K temu, nedvomno iz patrijotizma izvirajočemu naziranju bi si dovolil pripomniti, da industrija ki nesluži izključno vojnim svrhom, pač ne računa z vojno, ravno tako kakor ne računa kakim drugimi elementarnimi neugodami (potres itd.), ki so v stanu uničiti čisto tudi najbolj varno industrijo. Sicer pa, če pride do kake vojne, ki se bo nedvomno izvojevala s popolnoma drugimi napravami in sredstvi — saj dnevno bitamo o novih morilnih iznajdbah — bo industrija v notranjosti države prav tako ogrožena in v isti nevarnosti kakor ona ob meji. Ne glede na to temno perspektivo pa moramo imeti pred očmi, da se ustanavlja industrija tam, ker so za to dani predpogoji, bodisi bližina surovin ali velikega tržišča, neprenesna inteligentna delovna moč izhajajoča iz do matnega prebivalstva ali razpoložljiva pogonska sila. Če bi se industrija izvenotno izredno vojno industrijo ozirala na take katastrofalne možnosti kakor je bleda vojne in umčenje obrata, bi bila v kati udušana vsaka podjetnost tudi tam, kar so dani najboljše predpogoji in bi potem takem radi fatalne bližine meje morali nešteti neprečlenljivi naravni zakladi stati zakopani na vekomaj.

Kar se tiče Specijelno Maribora je treba upoštevati še to, da leži to mesto ob meji ki z ozirom na sedajni položaj dogledno bodočnost krije v sebi lahko rečem minimum vojne nevarnosti.

Industrijske panoge, ki jih še nimamo, imajo v Mariboru najboljše predpogoje za uspevanje, bi se moglo našeti sledeče:

- a) vsaka vrsta oplemenitvene industrije;
- b) ogrevalna industrija (lovarna postaja);
- c) kemično tehnična industrija, tovarna barv itd.
- d) tekstilna industrija vseh vrst;
- e) industrija stekla;
- f) bižuterijsko-galanterijska industrija;
- g) tovarne igračk;
- h) elektrotehni. industrija (izključno odvisna od uvoza);
- i) tovarna godb. instrumentov itd.

Češkoslovaški kapital ima tu široko polje.

Mnogo je še zakladov v naši bogati jugoslovenski državi, ki čakajo, da jih dvignemo. Splošen svetovni gospodarski položaj specijelno pa naš gospodarski položaj nam to zaenkrat onemogočata. Delovna kriza, ki vlada pri nas nam samim nedopušča ustanavljanja novih in potrebnih industrijskih podjetij, in smo v tem oziru skoraj popolnoma vezani na inozemski kapital. Kakor stremimo s političnim in kulturnim zblizanjem s bratsko Češkoslovaško, ravno tako je krena želja jugoslovanskih gospodarskih krogov po čim tesnejši zvezi z češkoslovaškimi. Jugoslavija in Češkoslovaška imata ne le skupne politične in nacionalne interese, temveč tudi skupne gospodarske interese in naloge. Dočim je vzajemnost na političnem in nacionalnem polju lažje izvedljiva, jo je treba na gospodarskem polju še le pripraviti in organizirati. K temu cilju bo nedvomno v znatni meri pripomogel tudi obisk zastopnikov češkoslovaške industrije in trgovine, ki so na svojem potu širom naše domovine spoznali vse naše hibe in nedoluge, pa tudi vse naše dobre strani. Bilo bi le želeli, da bi se češkoslovaška industrija pozanimala zlasti za naš obmejni Maribor, da bi tako poleg kulturnega približanja in skupnega dela, kar bi poleg drugega tudi v nacionalnem oziru utrdilo našo obmejno postojanko.

Kultura in umetnost

§ Trgovci in ostali podjetniki, ne zamudite! Usojamo si Vas tem potom po novno kar najvljudneje obvestiti, da izdamo in založimo žepni koledar za leto 1924 v več tisoč izvodih in sicer v več kot 15 krat 9 cm. Koledar je namenjen v korist našim sotrpinom, to je slepi in izide letos prvič ter je že za njegov veliko zanimanje. Zagotavljamo vsa podjetja, da bo tudi njim v korist, ako bodo blagovolili naročiti oglas v našem koledariju. Oglase računamo kar najceneje in sicer: cela stran 200 D, polstrani 120 D, in četrt strani 70 D. Ker je vsa vsebina koledarja dotiskana in ostajajo za tisk samo še nadaljna naročila oglasov, prosimo vljudno in muhnenj. obratnega naročila na naslov naš pisarne, ki se glasi: „Podporno društvo slepih, Ljubljana, Wolfova ulica 12. Po sprejetem naročilu pošljemo cenj. naročnikom priložnico za pošiljatev naročilne, da jim prihranimo poštne stroške. — Za odbor G. F. Jurasek, predsednik.

Gospodarstvo.

g Blagovne borze 22. okt. Zagreb: pšenica bačka 340—345, koruza bačka 255, oves slavonski 252,50, moka bačka 200 537,50; Beograd: vsled pomanjkanja interesa borza ni poslovala; Novi Sad: pšenica bačka 337,50, tečmen bački 275, oves bački 220, koruza 265, fižol beli bački 235, beli sremaki 225, moka 200 540.

g Važno za trgovce, industrije in obrtnike. »Trgovski list« prinaša v št. 124 pristojbinski pregled za poštne povzetke

Pierre Loti;

Azijada.

(Dalje). (12)

Verjamem Ti, da me ljubiš; že Tvoja pisma mi nade dovolj dokazov, in me ni treba še posebej prepričevati. In ti veš, da jaz ljubim Tebe.

Praviš, da bi moral imeti kak trden in pošten cilj in da bi se tega moral okleniti. Imam svojo ubogo, drago mater; ona je danes cilj, ki sem si ga sam določil. Zaradi nje si čuvam pozitivno in razumno stran svojega bitja, zavoljo nje ostajam pomorski častnik Loti.

Strinjam se s Teboj; nobena stvar ni pomembnejša od starega razuzdanca, ki umira zapuščen in izčrpan. Verjamim, da se bom varoval take usode; ko ne bom več zdrav, mlad in ljubljen, izginem za vedno.

In da me boš razumela: Ko izginem, bom mrtev.

Zaradi vas, zaradi Tebe bom storil vse, kar je mogoče, da se spremenim. Ko bom spet med vami, se bodo predurila tudi moje misli; če mi izberete dekle, ki ga boste ljubili, bom ga skušal tudi sam ljubiti; iz ljubezni do Vas sem voljan vse storiti.

Ker sem Ti že pripovedoval o »Azijadi«, Ti lahko povem, da je prišla. Ljubi me iz vse svoje duše in niti ne misli, da bi jo mogel kedaj zapustiti. — Tudi Samuel se je vrnil. Ohdajata me s tako ljubeznijo, da pozabim preteklost in nevaležneze — tudi oddaljene....

VII.

Kdo mi vrne moje jutrovske življenje, svobodno življenje pod milim nebom, moje dolge sprehode brez cilja in namena Stambula?

pakete v tuzemstvu, na podlagi katerega si more vsaka stranka točno izračunati poštne stroške za povzetne pošiljke. Pri stojbine so izračunane za pakete brez označene vrednosti, za kraje z obvezno dostavo in za one, kjer se paketi samo obvestijo naslovniku.

g Dražba lesa. Pri direkciji šum v Vin-kovcih se bo vršila dne 5. nov. tl. dražba 1973 kubičnih metrov topolovega lesa. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesen-tom na vpogled.

—□—

Odideš na vse zgodaj z Atmeidana, da se vrneš šele zvečer v Stambul; hodiš po mesejeh, se ustavljaš pri vseh kafed-žijah, na grobovih, v mavsolejih, v ko-pališih in na nabrežjih; piješ turško kavo iz mikroskopičnih modrih skodelic z medenimi stojaleem; sedi na solcu in se počasi omamljaš z dimom od nargile; kramljaš z dervisi ali z mimogredočimi; čutiš, da si sam del slike, polne gibanja in svetlobe; veš, da si samec, brez skrbi in neznan — zaeno pa se spominjaš, da te zvečer čaka na domu ljubica.

Zelo dober tovariš na svojih izletih je prijatelj Ahmed, vesel, sanjavi mlade-nič, poetičen do skrajnosti; ob vsaki priliki se smeje, a udan mi je do smrti!

Slika postaja tem temnejša, čim bolj se bližam staremu Stambulu, čim dalje grem v kraje svetega Ejuba in velikih pokopališč. Tuintam se še odpre razgled na modro gladino Marmarskega morja, na azijske otoke in gore; ljudi je vedno manj in hiše nosijo pečat žalosti; na vsem je čutiš dihanje starosti in nekake tajanstvenosti; vse pripoveduje strašne pripovedke iz zgodovine stare Turčije.

Navadno je že trda noč, ko dospem v Ejub. Večerjava z Ahmedom v kateri izmed turških gostiln. Ko se vračava, priževa svetilke in čez nekaj časa vstopiva v naš mirni dom, ki leži tako daleč in v tako samotnem kotičku, ki pa je ravno zbog tega mišnejši od vseh dru-gih.

VIII.

Draga, mlada Azijada! Uporabila je vso svojo logiko in vse solze, da bi me zadržala v Stambulu; pričakovani trenutek mojega odhoda je kakor črni o-blak kalil njeno srečo.

In ko je že preskusila vsa sredstva: »Benim džan senin Loti. (Moja duša je

Razno.

Atentat na novinaria. V Bukarešti so neznani storilci izvršili atentat na ži-dovskega novinaria Rosenthala. Rosen-thal je mrtev.

Velikanski požar v Los Angelesu. Pred metropolo filmske industrije, v Los Angelesu je izbruhnil pred par dnevi ogromen gozdni požar, ki se ni imel pri-mere na svetu. Požar se je v par dneh tako razširil, da gore gozdovi tik pred mestom in je vse mesto v nevarnosti. Več tisoč ognjegašev, vojaštva in me-

ščanov je odšlo v gozdove gasiti. Ogro-mno število dreves so podrli z dinamitom, cele reke vode se zlivajo na goreči gozd, toda zaman. Vsled velikanse vročine voda takoj izhlapi in posušen les gori dalje. Dosedaj je uničeno nad 40 kvadra-tnih kilometrov najlepših gozdov. Škoda je neprecenljiva.

Samomor rumunske lepote. V Bukarešti je te dni izvršila samomor 19-letna hčerka rumunske pisateljice Ber-deli. Mlada dama je bila na glasu kot najlepša žena Rumunije. Dasi je štela komaj devetnajst pomladi, je bila že lo-čena od svojega moža, barona Kummela.

Notranjost je opremljena neizmerno razkošno.

Gala-straža stoji na stopnicah; glav vise velika peresa in v svoji nepo-mičnosti so ti ljudje podobni egiptan-skim mumijam. Gardni častniki hodijo semintja.

Sultan je rešen, bleč, utrujen. Kratak sprejem, globoki pokloni; od-hajamo zada, z globoko priklonjeno glavo.

V velikem salonu nad Bosporom nam dajejo kavo.

Sluge zažigajo na kolenih dva me-tra dolge čibuke, ki so obloženi s dra-gulji in čiji glavice tiče na srebrnih podstavkih.

Zarfi (stojalec kavinskih skodelic) so iz-cizeliranega srebra; tudi ta so obložena z dijamanti in z raznovrstnimi dragoc-nimi kamni.

X.

Zaman bi iskali po vsem islamu ne-srečnejšega soproga nego je stari Ahe-din-offendi. Starec živi skoraj nemre-homa v Aziji; ima štiri žene, izmed ka-terih je najstarejša stara štirideset let. Žene se razumejo med sabo in si med sebojno zaupajo skrivnosti.

Tudi Azijade ne črtijo, dasi je naj-mlajša in najlepša; njena pustolovska na jini je znana, vendar pa je ne izdajo gospodarju.

(Dalje priš.)

Javne kulturne naprave v Mariboru.

ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA. (Slov-škov trg, kazinsko postopje) je odprta za občinstvo vsak dan od 15.—17. ure. — Za izposojevanje knjig se plača za leto 1923 taksa 10 Din. brez drugih doplatil.

Mala oznanila.

Pohištvo

lastnih izdelkov za spalne in je-dilne sobe najceneje v zalogi. Sarcar, in drug, Vetrinjska ul. 2. 2175 30—17

Dva dijaka se sprejemata na stanovanje in hrano. Gajeva ulica št. 15, leva, vrata št. 1. 2343 2—1

Lepa njiva ob okrajni cesti v Spednji sv. Kungoti je takoj na prodaj. Naslov v upravi »Tabora«. 2345 2—1

Iščem 200.000 D. proti vsa-kemu obrestovanju ali dra-žabnika(ce) za prevzete prvo-vrstne trgovine. Ponudbe pod »Trgovina z železnico« na u-pravo »Tabora«. 2349

V najem ali na račun se išče dobro idoča gostilna, kavarna ali zajtrkovalnica. Cenjene ponudbe naj se vposljejo na oglasni zavei Ivo Sušnik, Ma-ribor, Gosposka ul. 86. 2346

Opelograf, električni motor 1/2, konjske sile, brusilni apa-rat, ognjišče (Sparrherd) 17 m gumijevih ovi sa vino in dvokoles (Gig) na prodaj v Minski ulici 30. 2318

Lepa miza iz trdega lesa je po nizki ceni na prodaj. Na-slov v upravi. 2336 3—3

Zamenjava stanovanja.

Zamenjam svoje dvosobno stanovanje s kuhinjo v Ljubljani za enako ali večje v Mariboru. Ponudbe pod »Ljubljana—Maribor« na upravo lista.

Sprejemajo se naročila za dan **Vseh Svetih.** Velika izbira krizantem, najlepše vrste. Iz-delujejo se tudi venci in šop-ki po najnižjih cenah. Vrtna-rija Anton Meula, Pohorje, Nasipna ul. 1. 2330 3—3

Mladi pes, prave volje pasme, takoj po ceni na prodaj pri A. Heimer, St. Ilj v Slov. go-ricah. 2317 3—3

DINAR RASTE!

Jako znižane cene pri novi modni trgovini

B. Veselinović in dr. Maribor, Gosposke 26

CENE PADAJO! 2230 30—7

NOGAVICE

za dame in otroke kupite najceneje pri trdki 2166

Anica Traun Maribor, Grajski trg 1.

„Mana“, tovarna kanditov d. z. o. z.

otvorila je v Mariboru, Stolna ulica št. 4 glavno zalogo

ter priporoča svoje prvovrstne izdelke v vsaki količini 7—8 po tovarniških cenah. 2306

Prirezovalec in prešivalka

za gornje dele čevljev se iščeta za takoj. R. Monjac, Maribor, Jurčičeva ulica 9. 2348

Izšel je ročni

Zemljevid slov. ozemlja

v merilu 1:600.000, priredil ravnatelj učiteljskega Matija Pirc, risal učitelj Slavoj Dimnik, tisk, litografija in založba Mariborske tiskarne d. d. Ma-ribor. Zemljevid je izvršen v štirih barvah in obsega vse ozemlje, na katerem bivajo Slovenci, ter je na-menjen predvsem šolski mladini. Cena Din 10. V kratkem bo izšel isti zemljevid izdelan v osmih bar-vah. Naročuje se pri

Mariborski tiskarni d. d.

Jabolka

po izredno nizki ceni, dokler traja zaloga, prodajam na Glavnem trgu.

BABIČ.

OREHOV

črešnjav, hruškov in raznovrsten drugi trdi les kupuje v vseh količinah: Weiner, gostilna »Crni orek«, Maribor.

Podpirajte slovenske tvrdko!

Vse vrste perila za gospode in dame, kakor

srajce, hlače, pyjame, opreme za ne-veste, otroško perilo, kom-binacije itd. izdeluje po naj-nižjih dnevnih cenah

Ljudmila Lackner MARIBOR, Koroška cesta št. 31.